

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

THE CONSTITUTIONAL BASIS OF LEGAL REGULATION OF ECONOMIC SECURITY

Завидняк М.І.,

*здобувач кафедри конституційного права та порівняльного правознавства
Ужгородського національного університету*

У статті розкрито основні конституційні вимоги щодо правового регулювання у сфері економічної безпеки, зокрема законодавчого регулювання та регулювання у підзаконних правових актах. Визначено основні критерії правового регулювання у сфері економічної безпеки згідно з принципом верховенства права. Сформульовано основні критерії здійснення парламентського контролю за правовими актами з обмеженим доступом, що регулюють негласні способи слідства.

Ключові слова: верховенство права, економічна безпека, законність, підзаконні правові акти, правове регулювання.

В статье раскрыты основные конституционные требования относительно правового регулирования в сфере экономической безопасности, в частности законодательного регулирования и регулирования в подзаконных правовых актах. Определены основные критерии правового регулирования в сфере экономической безопасности по принципу верховенства права. Сформулированы основные критерии осуществления парламентского контроля над правовыми актами с ограниченным доступом, регулирующие негласные методы следствия.

Ключевые слова: верховенство права, законность, подзаконные правовые акты, правовое регулирование, экономическая безопасность.

The article reveals basic constitutional requirements of legal regulation in the sphere of economic security, including legislative and regulatory regulations. Been determined the main criteria of legal regulation in the sphere of economic security under the rule of law. Has formulated the basic criteria of parliamentary overview of the acts with limited access that is regulated governing covert methods of investigation.

Key words: economic security, legal regulation, legality, rule of law, subordinate regulations.

Правове регулювання будь-якої сфери суспільного життя має спиратися на наукову основу і враховувати принцип заборони ретроспективності законодавства, згідно з яким правила мають бути спрямовані на майбутнє, відповідно до чого його адресати можуть планувати власну діяльність. Значення системного підходу до правового регулювання економічної безпеки (далі – ЕБ) зростає, оскільки право водночас володіє програмним характером, однак воно може лише визначати певні рамки втручання держави в економічні процеси з метою захисту певних конституційних цінностей.

При цьому справедливим є твердження, згідно з яким при виробленні програми законотворення слід мати такі компоненти а) чітку методологічну основу з урахуванням досягнень сучасних інформаційних технологій; б) належний рівень техніки правотворчості, зокрема термінології, мовних конструкцій, техніки викладу відсильних і бланкетних норм; в) розроблену техніку делегування законодавчих повноважень парламенту та контроль за його здійсненням; г) при розробці проектів правових актів має діяти принцип залучення до процесу їх розробки всіх заінтересованих суб'єктів права (так званих стейкхолдерів) [1, с. 134–135].

Питанням правового регулювання присвячена чимала кількість літератур як з теорії права (Р. Алексі, М. Козюбра, О. Петришин, С. Погребняк та ін.), так і з конституційного права (А. Дайсі, М. Савчин,

А. Селіванов, С. Шевчук, Е. Шмідт-Ассманн та ін.), адміністративного права (Б. Авер'янов, Д. Галлінан, І. Коліушко, Б. Ткач, Г. Шупперт та ін.), однак науковці не торкалися конституційних засад правового регулювання економічної безпеки. Тому у статті буде розкрито основні конституційні вимоги щодо правового регулювання у сфері економічної безпеки, зокрема законодавчого регулювання та регулювання у підзаконних правових актах.

Особливості законодавчого регулювання у структурі механізму правового регулювання економічної безпеки. Належне законодавче регулювання діяльності органів влади, до предмета відання яких належать питання забезпечення ЕБ, є основою для законності та ефективності їх діяльності щодо посягання, порушення та усунення негативних впливів на економічний добробут, державний суверенітет та права людини і основоположні свободи. У законах також мають бути вироблені межі допустимого розсуду органів влади із забезпечення ЕБ, щоб не було потенційних спокус до зловживання повноваженнями та мінімізації цього чинника у повсякденній діяльності посадових осіб.

Задля забезпечення якості законодавчого регулювання, як зазначається у літературі, закони мають відповідати таким критеріям якості: а) забезпечувати повноту (інтенсивність) законодавчого регулювання; б) мати організаційну та процедурну забезпеченість свого виконання; в) бути фінансово та ресурсно об-

грунтованими; г) закон має містити сукупність правил загального, абстрактного характеру; д) задовольняти вимоги чіткості та однозначності змісту положень закону [2, с. 51].

У Доповіді Європейської комісії за демократію через право (Венеційської комісії) «Про верховенство права» від 25–26 березня 2011 р. визначено основні параметри принципу законності, які стосуються саме якості законів і законодавства у цілому. У Доповіді із посиланням на британського конституціоналіста А. Дайсі наголошується на тому, що закони повинні виконуватися, оскільки законність відноситься до дій державних посадових осіб, це має на увазі також і те, що вони повинні отримати дозвіл на здійснення певних дій і що вони діють в рамках тих повноважень, які їм були надані. Законність передбачає також, що ніхто не може бути покараний крім як за порушення раніше ухваленого або визначеного закону, при цьому сам закон не може бути порушений безкарно» [3, с. 12]. З урахуванням положень Доповіді Венеційської комісії про верховенство права стосовно органів забезпечення ЕБ (далі – ОЗЕБ) принцип верховенства права визначає такі вимоги.

1) Наділення ОЗЕБ повноваженнями на підставі закону і відповідно до нього, зокрема, у разі конкретизації положень закону стосовно здійснення особливостей оперативного-розшукової діяльності (далі – ОРД) підзаконними правовими актами із обмеженим доступом.

2) Ухвалення законів у ході прозорого, підзвітного і демократичного закону. Закони мають виражати баланс інтересів більшості і меншості, а в разі ухвалення правового акту на підставі речення другого ч. 5 ст. 8 Закону України «Про контррозвідальну діяльність» така правотворча діяльність спецслужб та правоохоронних органів підлягає парламентському контролю.

3) Здійснення повноважень тільки у тих випадках, коли дозволяє закон – це правило загалом відтворено у ч. 2 ст. 19 Конституції України. Цьому критерію стало відповідати законодавство України, ввівши у Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) главу про негласні слідчі дії. До тих пір законодавство України у сфері забезпечення ЕБ в аспекті проведення негласних слідчих дій не відповідало аналізованому критерію законності, хоча практика застосування не завжди відповідає цим стандартам.

4) Ступінь виконання закону і контроль за його виконанням у сфері ЕБ залежить від свободи розсуду компетентного органу влади, що буде розглянуто нижче, а також від ефективності парламентського і громадського контролю за діяльністю ОЗЕБ.

5) Чи застосовуються виняткові заходи чи процедури, спрямовані на забезпечення ЕБ, які є відмінними від загальних правил? Це питання стосується випадків застосування вилучення власності поза межами правової процедури, згідно з якою мають забезпечуватися гарантії недоторканності власності відповідно до приписів ст. 41 Конституції України.

Виходячи із зазначених критеріїв законності дій ОЗЕБ, слід аналізувати також і загальний стан за-

конодавчого регулювання у сфері ЕБ, що пов'язано із необхідністю аналізу потенційних загроз у цій сфері. Згідно з п. 3.4 Стратегії національної безпеки визначено такі актуальні загрози ЕБ: а) монопольно-олігархічна, низькотехнологічна, ресурсовитратна економічна модель; б) відсутність чітко визначених стратегічних цілей, пріоритетних напрямів і завдань соціально-економічного, воєнно-економічного та науково-технічного розвитку України, а також ефективних механізмів концентрації ресурсів для досягнення таких цілей; в) високий рівень «тінізації» та криміналізації національної економіки, кримінально-кланова система розподілу суспільних ресурсів; г) деформоване державне регулювання і корупційний тиск на бізнес; д) надмірна залежність національної економіки від зовнішніх ринків; е) неефективне управління державним боргом; є) зменшення добробуту домогосподарств та зростання рівня безробіття; ж) активізація міграційних процесів унаслідок бойових дій; з) руйнування економіки та систем життєзабезпечення на тимчасово окупованих територіях, втрата їх людського потенціалу, незаконне вивезення виробничих фондів на територію Росії.

Сьогодні основною загрозою ЕБ є надмірна зарегульованість ринку, що призводить до численних колізій та прогалин у законодавстві, що, у свою чергу, є джерелом зловживань в економічних відносинах і знижує рівень економічного добробуту в Україні. Адже згідно з теоремою Коуза немає значення, які першопочатково розподіляються права, за умови, що ними можливо вільно обмінюватися. Однак такий розподіл можливий при дієвій системі гарантування виконання господарських договорів, необхідною умовою є доступ до незалежного і безстороннього суду та можливості мінімізації витрат щодо ведення переговорів, укладення й виконання умов договорів, на які може вплинути багато факторів, які призведуть до надмірних витрат [4, с. 80]. Такі ж закономірності діють у сфері правового регулювання, оскільки його ускладнення має своїм наслідком збільшення витрат для учасників господарських правовідносин, а тому таке регулювання має бути збалансованим і ґрунтуватися на засадах пропорційності.

Для подолання негативних наслідків надмірного правового регулювання ухвалено Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [5], який передбачає комплекс відповідних заходів, зокрема, відстеження та аналіз показників результативності регуляторного акту, аналіз його регуляторного впливу (ст. 1 Закону).

З цією метою можливе внесення змін і пропозицій до регуляторних актів, які здійснюються на основі аналізу відстеження та аналізу показників результативності цих актів з боку як органів влади, так і громадських об'єднань. Це може здійснюватися шляхом участі у роботі щодо розробки проектів регуляторних актів чи ініціювати їхній перегляд, підготовки проектів аналізів регуляторного впливу чи самостійного їх здійснювання (ст. 6).

Якщо йдеться про діяльність у межах компетенції СБУ щодо забезпечення ЕБ, то тут поширюються пра-

вила, передбачені Законом України «Про контррозвідальну діяльність». Зокрема, ст. 8 цього Закону передбачає проведення гласних і негласних заходів. Проведення гласних заходів із забезпечення ЕБ може поєднуватися із правилами і процедурами, передбаченими Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». У ході проведення негласних методів застосовуються правила, визначені ст. ст. 8 і 9 Закону «Про контррозвідальну діяльність», а також гл. 21 КПК України. Закон про ОРД конкретизує підстави щодо проведення негласних методів, серед яких у контексті забезпечення ЕБ можна виділити (пп. 2-4 ч. 1 ст. 6):

- запити повноважних державних органів, установ та організацій про перевірку осіб у зв'язку з їх допуском до державної таємниці і до роботи з ядерними матеріалами та на ядерних установках;

- потреба в отриманні розвідувальної інформації в інтересах безпеки суспільства і держави;

- наявність узагальнених матеріалів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, отриманих в установленому законом порядку.

Оскільки у конституційному сенсі йдеться про колізію між цінностями економічного добробуту суспільства, суверенітету і територіальної цілісності України, з одного боку, та права приватної власності і свободи підприємницької діяльності, з іншого боку, то забезпечення ЕБ полягає у знаходженні відповідного балансу між цими конституційними цілями.

Особливості підзаконних нормативно-правових актів у структурі механізму правового регулювання економічної безпеки. Закон про державну службу та спеціальне законодавство про окремі категорії службовців лише в загальних рисах встановлює відповідальність публічних службовців за належне здійснення владних повноважень і майже не визначає критерії відповідності верховенству права адміністративних актів. Як стверджується у літературі, за своєю природою такі акти органів публічної влади є публічно-владними, а тому вони підпадають під перевірку адміністративними судами на предмет відповідності критеріям, визначених Кодексом адміністративного судочинства (ст. 2 та інші) [6, 128]. Загалом розсуд у вітчизняному праві визначено в Конституції через конструкції можливості діяти органам публічної влади на підставі, в межах повноважень та у спосіб, визначених у Конституції і законах України (ч. 2 ст. 19 Основного Закону).

Інколи розсуд у вітчизняній юридичній науці асоціюється із гнучкістю, яку формулюють, виходячи з аналізу ч. 2 ст. 19 Конституції України. Зокрема, на думку І. Коліушка, така гнучкість означає, що «коли правовий припис, не встановлюючи конкретного варіанта дій, наділяє орган певним ступенем свободи у вирішенні конкретної справи і прийнятті відповідного рішення, тобто вона означає можливість вибору в межах, встановлених правовою нормою» [7, с. 166]. Подібним чином трактує розсуд і Г. Ткач, вважаючи за

можливе «вибирати один із кількох варіантів дій (або утримуватись від дій) чи один з варіантів можливих рішень» [8, с. 124]. Однак таке виправдання розсуду, як можливість обирати варіант в межах вибору, суперечить засадам правової визначеності, що може послужити джерелом свавілля та звинувачення посадових з осіб у зловживанні владними повноваженнями.

Водночас слід підкреслити, що принцип «Дозволено все, що не заборонено законом» стосується фізичних і юридичних осіб, а не органів влади, який не повністю, але в основних рисах відтворюється ч. 1 ст. 19 Конституції України. Так само автономія волі притаманна саме приватним юридичним і фізичним особам, а не органам влади [9, с. 86–89]. Тому найбільш близьким варіантом розуміння свободи розсуду як можливості діяти, виходячи із раціональності та оптимальності вибору, можна зустріти у Т. Коломощі [10, с. 40].

Закони отримують свою конкретизацію і деталізацію в адміністративних актах, які повинні відповідати визначеним у Конституції і законах України критеріям. Така конкретизація здійснюється у рамках відповідних адміністративних процедур, до основних завдань яких належить: 1) створення упорядкованого метода провадження адміністративної справи, в тому числі вносять вклад в ефективну, економну та своєчасну реалізацію конституційних законів, а також забезпечують засоби, за допомогою яких сторони можуть розпочати дії для отримання ліцензій, дозволів чи пільг; 2) створення інструменту, за допомогою якого загальні цінності адміністративного права втілюються у практичне адміністрування (зокрема, справедливість, рівність, відкритість і прозорість, підзвітність і додержання встановлених строків) [11, с. 276].

Зокрема, керуючись засадами правової автономії, Служба безпеки України (далі – СБУ) як спецслужба наділена повноваженнями конкретизувати і деталізувати акти законодавства на рівні відомчих підзаконних нормативно-правових актів. Наприклад, Закон про контррозвідальну діяльність визначає, що СБУ на його основі може приймати нормативно-правові акти, які конкретизують порядок використання негласних методів та засобів діяльності при контррозвідальній діяльності (ч. 5 ст. 8). Водночас у Законі про СБУ не розкриваються критерії легітимності реалізації такої правової автономії СБУ, а тому слід підтримати думку, що потреба у ній з міркувань вимог законності та обмеження свободи розсуду виконавчих органів влади є нагальною [12, с. 98].

Конкретизація і деталізація законів ґрунтується на абстрактному характері положень законодавчих актів, які мають бути достатньо гнучкими і придатними до застосування на практиці або підлягають конкретизації відповідно до засад диференціації правового регулювання [13, с. 379–380].

Німецькі адміністративісти І. Ріхтер та Г.Ф. Шуперт виділяють такі загальні критерії правового змісту актів адміністрації: а) принцип законності, з якого випливає верховенство закону та заснованість правових актів адміністрації на законі як формального парламентського акта; б) зв'язаність правом і свобода

дій адміністрації у випадку наявності положень закону програмного характеру, що зумовлює його конкретизацію в адміністративних актах, невизначених правових понять та свободу розсуду [14].

При конкретизації законів органи із забезпечення ЕБ користуються свободою розсуду. Як правило, свободу розсуду ототожнюють із можливістю обирати бажаний для органу влади, оптимальний варіант рішення. Хоча насправді свобода розсуду означає діяти, насамперед виходячи із мети закону та його цілей. Справедливо при цьому зазначається, що свобода розсуду полягає в тому, що закони можуть містити програмні положення або норми загального характеру, які потребують конкретизації саме в правових актах компетентного органу влади. При цьому органи публічної влади самостійно визначають моделі реалізації таких програмних положень чи установчих правових норм. У випадку наявності конкретного припису чи норми у законі свобода розсуду може означати, що закон наділяє орган місцевого самоврядування правом самостійно визначати форми втілення цієї норми у життя. Якщо ж норма закону носить конкретний характер та містить чітку вказівку на форми, способи і засоби її реалізації, то свободи розсуду немає [6, с. 134].

Свобода розсуду є ключовою категорією при конкретизації і деталізації правових норм у діяльності публічної адміністрації. Німецький спеціаліст у сфері публічного адміністрування Міхаель Герхардт дав таку характеристику свободі розсуду: «Відповідно до основоположної вимоги правової держави, яка не потребує докладнішого виведення, щодо раціональності (інтерсуб'єктивної зрозумілості) реалізації державної влади рішення органів публічної адміністрації повинне дотримуватися трьох вимог:

– процес віднайдення рішення слід структурувати, завдяки цьому зробивши його прозорим; зразком при цьому може бути вимога законодавства про планування щодо зваженої оцінки (обґрунтування), розроблена на основі принципу пропорційності;

– вивчення обставин, оцінювання та судження про ймовірність подальшого розвитку мають по можливості відштовхуватися від реальності. За допомогою відповідних методів слід мінімізувати непевності або ж, якщо позбутися їх неможливо, врахувати їх у зважуванні;

– під час обмірковування та зваженої оцінки (обґрунтування) орган публічної адміністрації повинен, з одного боку, зважати на нормативні вимоги (директиви), причому головного значення набуває принцип пропорційності як (матеріальний) основний закон зваженої оцінки (обґрунтування) згідно з засадами правової держави. З іншого боку, закон зобов'язує орган публічної адміністрації застосовувати «позапорові» критерії правильності, пов'язані з дорученням певного завдання для виконання під «остаточну відповідальність», та реалізовувати ці критерії в рішеннях, тобто доцільно та справедливо врегульовувати окремі справи (загальний адміністративний розсуд), в архітектурно-планувальному розумінні оптимізувати переваги та недоліки об'єктів інфраструктури (розсуд щодо планування та проектування) або здійснювати

фахове оцінювання згідно з максимальним рівнем знань (уповноваження щодо оцінки)» [15].

У вітчизняній літературі під розсудом розуміють такі явища: 1) право особи самостійно приймати рішення; 2) здійснення владних прерогатив відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України; 3) повноваження або процедура уповноваження на виконання закону; 4) спеціальні вимоги до застосування закону публічною адміністрацією [16, с. 398].

Таким чином, у діяльності ОЗЕБ свобода розсуду означає діяльність відповідно до законної мети на підставі та в межах повноважень, визначених законом з додержанням встановленої процедури діяльності, а також ухвалення обґрунтованих правових актів чи вчинення адміністративних дій.

Отже, розробка концепцій, програм розвитку у певних галузях публічного управління мають змішаний характер, оскільки вони можуть визначати напрями розвитку законодавства та відповідної адміністративної практики в сфері ЕБ. Особливого значення тут набуває співвідношення законодавчого регулювання із підзаконними нормативними актами, оскільки з питань ЕБ окремі підзаконні правові акти можуть носити характер з обмеженим доступом, що пов'язано зі специфікою проведення оперативно-розшукових заходів та негласної слідчої діяльності, що необхідно для досягнення легітимних цілей: забезпечення державного суверенітету, економічного добробуту та національної безпеки.

З урахуванням положень Доповіді Венеційської комісії про верховенство права стосовно органів забезпечення ЕБ засади верховенства права визначають такі вимоги щодо правового регулювання: а) наділення ОЗЕБ повноваженнями на підставі закону і відповідно до нього; б) ухвалення законів у ході прозорого, підзвітного і демократичного закону; в) здійснення повноважень тільки у тих випадках, коли дозволяє закон; г) ступінь виконання закону і контроль за його виконанням у сфері ЕБ залежить від свободи розсуду компетентного органу влади; д) чи застосовуються виняткові заходи чи процедури, спрямовані на забезпечення ЕБ, які є відмінними від загальних правил, наприклад, винятки щодо гарантій недоторканності власності чи свободи підприємницької діяльності.

У конституційному сенсі колізія між цінностями економічного добробуту суспільства, суверенітету і територіальної цілісності України, з одного боку, та права приватної власності і свободи підприємницької діяльності, з іншого боку, вирішується таким чином, що забезпечення ЕБ полягає у знаходженні відповідного балансу між цими конституційними цілями.

При конкретизації законів ОЗЕБ користуються свободою розсуду. Свобода розсуду означає діяти, насамперед виходячи із мети закону та його цілей. Вона полягає в тому, що закони можуть містити програмні положення або норми загального характеру, які потребують конкретизації саме в правових актах компетентного органу влади відповідно до законної мети на засадах пропорційності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Олексик Х. Система законодавства України: до питання про критерії побудови / Х. Олексик, М. Савчин // Систематизація законодавства в Україні: проблеми теорії і практики : матер. наук.-практ. конф. – К., 1999. – С. 133–138.
2. Савчин М. Джерела конституційного права України / М. Савчин // Конституційне право України : [підручник] / авт. кол. – 8-е вид. переробл. і доп. – Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 476 с.
3. Доклад о верховенстве права, утвержденный на 86-й пленарной сессии Венецианской комиссии (Венеция, 25–26 марта 2011 г.) : Европейская комиссия за демократию через право (Венецианская комиссия). – 19 с.
4. Публічна власність: проблеми теорії і практики : [монографія] / під заг. ред. В. Устименка. – Чернігів : Десна Поліграф, 2014. – 308 с.
5. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11 вересня 2003 р. № 1160-IV // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.
6. Публічне урядування, права людини та демократія: регіональний зріз євроінтеграції : [монографія] / [Т. Карабін, Я. Лазур, М. Менджул, Р. Натуркач] ; за заг. ред. М. Савчина. – Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2015. – 344 с.
7. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права / за заг. ред. Р. Куйбіди, В. Шишкіна. – К. : Старий світ, 2006. – 576 с.
8. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Авер'янова. – К. : Факт, 2003. – 384 с.
9. Алексі Р. Теорія дискурсу і права людини / Р. Алексі // Філософія права та загальна теорія права. – 2013. – № 1. – С. 73–98.
10. Коломоець Т. Адміністративне право України / Т. Коломоець. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
11. Административное право: история развития и основные концепции : [учебн. пособ.] / [Д. Галлиган, В. Полянский, Ю. Стариков]. – М. : Юрист, 2002. – 410 с.
12. Завидняк І. Служба безпеки України в механізмі забезпечення національної безпеки: конституційно-правові засади : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / І. Завидняк ; ДВНЗ «Ужгородський національний університет». – Ужгород, 2014. – 208 с.
13. Шмідт-Ассманн Е. Загальне адміністративне право як ідея врегулювання. Основні засади та завдання систематики адміністративного права / Е. Шмідт-Ассманн ; пер. з нім. – 2-ге вид., переробл. та доп. – К. : Вид-во «К.І.С.», 2009. – 552 с.
14. Рихтер И. Судебная практика по административному праву : [учеб. пособ.] / И. Рихтер, Г.Ф. Шупперт ; пер. с нем. – М. : Юристъ, 2000. – 562 с.
15. Verwaltungsgerichtsordnung, Kommentar / [F. Schoch, E. Smidt-Assmann, R. Pietzner]. – Stand, 2003. – 650 p.
16. Шлоер Б. Принцип адекватності у європейському публічному праві та його розвиток в українському адміністративному праві / Б. Шлоер // Право України. – 2011. – № 4. – С. 65–103.

УДК 342.536(477)

**ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ПРИНЦИПІВ ДІЯЛЬНОСТІ КОМІТЕТІВ
І ТИМЧАСОВИХ КОМІСІЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**DEFINITION AND SYMPTOMS OF SIGNIFICANT COMMITTEES
AND TEMPORARY COMMISSIONS UKRAINE PARLIAMENT**

Зозуля О.І.,

*кандидат юридичних наук, докторант
Ужгородського національного університету,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Харківського національного університету внутрішніх справ*

Виконано аналіз теоретико-правових положень щодо розуміння сутності принципів організації та діяльності комітетів і тимчасових комісій Верховної Ради України, визначено їх ознаки, поняття та функції, а також обґрунтовано пріоритетні напрями вдосконалення принципів як стрижневого елемента конституційно-правового статусу парламентських комітетів і тимчасових комісій в Україні.

Ключові слова: поняття, ознаки, принципи, засади, комітети, тимчасові комісії, Верховна Рада України.

Выполнен анализ теоретико-правовых положений относительно понимания сущности принципов организации и деятельности комитетов и временных комиссий Верховной Рады Украины, определены их признаки, понятие и функции, а также обоснованы приоритетные направления совершенствования принципов как стержневого элемента конституционно-правового статуса парламентских комитетов и временных комиссий в Украине.

Ключевые слова: понятие, признаки, принципы, основы, комитеты, временные комиссии, Верховная Рада Украины.

The analysis of the theoretical-legal basis regarding understanding the essence of the principles of organization and activity of committees and temporary commissions of the Verkhovna Rada of Ukraine is made; also it was determined its features, concept and functions, as well as substantiated priority directions of improving the principles as the core element of the constitutional-legal status of parliamentary committees and temporary commissions in Ukraine.

Key words: concept, features, principles, bases, committees, temporary commissions, Verkhovna Rada of Ukraine.